

YUMUŞAK DOKUDAN YABANCI CİSİM ÇIKARMA

İlker KAÇER¹

1. GİRİŞ

Yumuşak dokuya saplanan yabancı cisimler, acil servislere başvuru nedenleri arasında önemli bir yer tutar. Bu tür cisimler genellikle travma sonucu vücuda girer ve çoğunlukla ekstremitelerde, özellikle el ve ayakta görülür (1). Penetran yaralanmaların bir kısmında yabancı cisimler gözle görülebilir ya da palpe edilebilirken, büyük kısmı deri altında veya kas dokusunda fark edilmeden kalabilir. Cisim varlığının gözden kaçması enfeksiyon, ağrı, kronik inflamasyon, fistül oluşumu ve doku nekrozu gibi komplikasyonlara yol açabilir. Özellikle organik materyallerin (örneğin ahşap, diken, topraklı cisimler) vücutta kalması durumunda enfeksiyon riski belirgin şekilde artar (2).

Yabancı cisimlerin klinik yönetimi yalnızca fizik muayeneye dayanmamalı, uygun görüntüleme teknikleriyle desteklenmelidir. Literatürde, palpe edilemeyen yabancı cisimlerin %38'inin gözden kaçtığı bildirilmiştir. Ayrıca, çıkarılmaya çalışılan cisimlerin %15-20'si çıkarılmadan girişim sonlandırılmakta veya komplikasyon gelişmektedir (3). Bu nedenle tanısal süreçte klinik değerlendirme ile birlikte radyolojik görüntüleme yöntemleri (direkt grafi, ultrasonografi (USG), bilgisayarlı tomografi (BT)) büyük önem taşır.

Son yıllarda USG ile yabancı cisim lokalizasyonu ve çıkarımı, invaziv olmayan, hızlı ve etkin bir yöntem olarak öne çıkmıştır. USG'nin duyarlılığı operatör deneyimine bağlı olarak %80-95 arasında değişmektedir (4). Ayrıca bazı merkezlerde yabancı cisim çıkarımı sırasında USG eşliğinde canlı rehberlik sağlanması, çıkarım başarı oranını önemli ölçüde artırmaktadır.

Bu bölümde, acil servislere yumuşak dokuda yabancı cisim varlığına yaklaşımın temel basamakları detaylandırılacak; tanı yöntemleri, tedavi stratejileri ve olası komplikasyonlara karşı koruyucu önlemler sunulacaktır.

¹ Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp AD., ik0626@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9653-7958

Acil serviste çalışan hekimlerin:

- Görüntüleme tekniklerine hâkim olması,
- Çıkarım teknikleri konusunda deneyim kazanması,
- Gerekirse cerrahi veya radyoloji birimleriyle iş birliği yapması gereklidir.

Her vakada ayrıntılı kayıt tutulmalı, tetanoz ve antibiyotik profilaksisi unutulmamalı ve adli olgularda yasal yükümlülükler riayet edilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Lammers RL. Soft tissue foreign bodies. *Annals of emergency medicine*. 1988;17(12):1336-47.
2. Yang J, Song J, Zhang P, Su N, Song J, Su N, et al. Soft Tissue Infection. *Radiology of Infectious and Inflammatory Diseases-Volume 5: Musculoskeletal system*: Springer; 2022. p. 235-83.
3. Guelfguat M, Kaplinskiy V, Reddy SH, DiPoce J. Clinical guidelines for imaging and reporting ingested foreign bodies. *American Journal of Roentgenology*. 2014;203(1):37-53.
4. Campbell EA, Wilbert CD. Foreign body imaging. 2017.
5. Ambe P, Weber SA, Schauer M, Knoefel WT. Swallowed foreign bodies in adults. *Deutsches Ärzteblatt International*. 2012;109(50):869.
6. Frink M, Lechler P, Debus F, Ruchholtz S. Multiple trauma and emergency room management. *Deutsches Ärzteblatt International*. 2017;114(29-30):497.
7. Spinnato P, Patel DB, Di Carlo M, Bartoloni A, Cevolani L, Matcuk GR, et al. Imaging of musculoskeletal soft-tissue infections in clinical practice: a comprehensive updated review. *Microorganisms*. 2022;10(12):2329.
8. Davis J, Czerniski B, Au A, Adhikari S, Farrell I, Fields JM. Diagnostic accuracy of ultrasonography in retained soft tissue foreign bodies: a systematic review and meta-analysis. *Academic Emergency Medicine*. 2015;22(7):777-87.
9. Boyse TD, Fessell DP, Jacobson JA, Lin J, van Holsbeeck MT, Hayes CW. US of soft-tissue foreign bodies and associated complications with surgical correlation. *Radiographics*. 2001;21(5):1251-6.
10. Lewis D, Jivraj A, Atkinson P, Jarman R. My patient is injured: identifying foreign bodies with ultrasound. *Ultrasound*. 2015;23(3):174-80.
11. Voss JO, Maier C, Wüster J, Beck-Broichsitter B, Ebker T, Vater J, et al. Imaging foreign bodies in head and neck trauma: a pictorial review. *Insights into Imaging*. 2021;12(1):20.
12. Walsh L, Duggan NM. Soft Tissue and Foreign Body Point-of-Care Ultrasound. *Medical Clinics*. 2025;109(1):163-75.
13. Shostak E. Foreign body removal in children and adults: review of available techniques and emerging technologies. *AME Medical Journal*. 2018;3.
14. Fu Y, Cui L-G, Romagnoli C, Li Z-Q, Lei Y-T. Ultrasound-guided removal of retained soft tissue foreign body with late presentation. *Chinese Medical Journal*. 2017;130(14):1753-4.
15. Choo K, Yoon J, Lim S, Eo S. Removal of soft tissue foreign bodies in the hand under microscopy: a retrospective observational study. *Archives of Hand & Microsurgery*. 2024;29(4).
16. Rupert J, Honeycutt JD, Odom MR. Foreign bodies in the skin: evaluation and management. *American Family Physician*. 2020;101(12):740-7.